

Ordrafremjingarpolitikkur

1. Endamál

Hesin ordafremjingarpolitikkur lýsir tær leiðreglur, sum vit fylgja, tá vit handla við fíggarligum tólum vegna privatkundar og vinnukundar okkara, fyri at rækka besta úrslitinum (sonevnd best execution). Politikkurin lýsir, hvussu bankin handfer móttiknar ordrar í sambandi við handil av hesum virðisbrøvum og øðrum fíggarligum tólum:

- Partabrøv
- Lutir í íløgufeløgum (UCITS)
- Lutir í øðrum felags íløgufeløgum (AIF)
- Certificat
- Lánsbrøv
- Fíggarlig tól í sambandi við peningamarknaðin
- Repo
- Valutaspotforrætningar
- Optiónir, futures, swaps, FRA, terminsforrætning og einhvør annar derivativ-sáttmáli viðvíkjandi virðisbrøvum, gjaldoyra, rentum, avkasti, onnur derivativ og fíggarlig vísitøl.

2. Nýtssløki

Vit skulu býta kundar okkara í tríggjar bólkar:

- góðkendir mótpartar (bankar, pensjónskassar, tryggingarfeløg o.a.)
- yrkisligir kundar (vanliga sera stórir vinnukundar)
- privatkundar (allir aðrir kundar)

Um tú ert privatkundi ella yrkisligur kundi, so ert tú umfataður av hesum politikki.

Um tú ert skrásettur sum ein góðkendur mótpartur, so ert tú ikki umfataður av hesum politikki. Kortini eru vit skyldubundin at handla erligt, reiðiligt og professionelt, tá vit fremja ordrar fyri kundar okkara, sum eru skrásettir sum góðkendir mótpartar.

2.1 Undantøk

Nøkur undantøk eru til regluna um best execution. Hetta snýr seg um støður, har tú ikki hevur rætt til

at vænta at fáa best execution. Hetta er støðan á prísásetanarmarknaðinum.

Ert tú skrásettur sum yrkisligur (professionellur) kundi – við bankanum sum mótparti - og tú handlar við at góðkenna ein prís, sum vit hava sett, ella samráðist um treytir beinleiðis við bankan um ein handil, so kanst tú ikki metast at hava væntanir um at fáa best execution. Tí fevnir hesin politikkur ikki um slíkar støður. Harumframt fevnir politikkurin ikki um ordrar um:

- Útgáva og innfríðan av íløguprógvum ella øðrum ognarlutum í felags íløguskipanum
- Útgáva og afturkeyp av partabrøvum
- Yvirtøkutilboð til partaeigarar.

3. Best execution

Føroya Banki tekur øll rímlig stig fyri at rækka tí best møguliga úrslitinum fyri kundar okkara, tá ordrar verða framdir (best execution).

Tá vit velja, hvussu vit tryggja kundunum best execution, taka vit atlit til hetta:

- Prís
- Útreiðslur av stovnan og avgreiðslu av ordranum
- Skjótleika
- Sannlíkindi fyri ordafremjan og avgreiðslu
- Ordrastødd og ordraslag
- Eyðkenni hjá handilsstøðunum
- Eyðkennini hjá fíggartólinum

Sum byrjunarstøði vekta vit hesir lutir hægst:

Prísur og útreiðslur: Í flestu førum er prísurin á fíggarliga tólinum og útreiðslurnar, harímillum ómaksløn og gjøld, sum eru knýtt at fremjanini, týðningarmiklastu lutirnar fyri at fáa best execution.

Fyri privatkundar verður best møguliga úrslitið avgjørt út frá samlaða gjaldinum. Samlaða gjaldið er at skilja sum prísurin á fíggarliga tólinum saman við útreiðslunum, sum eru beinleiðis knýttar at ordafremjingini, harímillum gjøld til

handilsstaðið, clearing og avgreiðsla, umframt onnur gjøld til triðja part, sum er við í ordrafremjingini.

Fyri aðrar kundar, harímillum yrkisligar (professionellar) kundar, vil prísur og útreiðslur undir vanligum marknaðarumstøðum hava størsta týdning, tá miðað verður eftir at fáa best møguliga úrslit. Síðani er skjótleikin í ordrafremjingini og sannlíkindini fyri at ordran kann avgreiddast og fremjast av týdningi.

Fyri OTC-kundar, har eingin góðkendur marknaðarprísur er, áseta vit ein kurs/prís, sum er rímiligur fyri kundan, og sum er bygdur á neyðugar marknaðarupplýsingar og um møguligt kurs/prís á samanberiligum produktum. OTC-produkt eru fíggarjartól, sum ikki eru lögð til handils á marknaðinum (t.d. Nasdaq OMX Copenhagen). Fyri óskrásett íløguprógv verður í byrjunarstøðu seinasta útroknaða innara virðið í deildini, harímillum viðtøkuavgjörðar útgávuískoyti ella innfríðanarfrádráttur, brúktur.

Tá prísurin á óskrásettum lánsbrøvum verður staðfestur, verður hædd tikið fyri hesum: Rentuváði, kredittváði hjá tí, sum gevur út, gjaldoyraváði, likviditetsváði og bankans kapitalútreiðslur.

Tá handlað verður við rentu- og gjaldoyra-produktum, er tað av avgerandi týdningi fyri prísásetan, at bankans kapitalútreiðslur og mótpartsváði kann avdekkast í handlinum á marknaðinum.

Fyri lutfalsliga stórum ordrum, har treytirnar fyri at fáa hesir framdir verða ávirkaðar, kunnu sannlíkindini fyri, at ordrin kann fremjast, fáa størri týdning.

Tá marknaðar- ella avgreiðsluviðurskiftini eru óvanlig, koma eyðkennini fyri handilsstøðini og fíggarliga tólið við í metingina.

Tað er ikki altíð gjørligt at fremja ordarnar hjá kundanum til besta prís, men vit royna altíð at fremja ordarnar hjá kundanum í samsvari við hendan politikk.

4. Kundans boð

Um tú gevur eini boð viðvíkjandi einum ordra ella part av einum boðum, so vilja vit, so vítt tað er gjørligt, fremja ordran í samsvari við boð tíni.

Gevast skal gætur, at hesi boð kunnu ávirka bankans møguleika at handla soleiðis, sum vit annars høvdu gjørt í samsvari við hendan politikk. Tað kann tí merkja, at vit ikki eru før fyri at tryggja best execution fyri tann partin av handlinum, har vit fylgja tínum boðum.

Um tíni boð einans hava við ávísan part av ordranum at gera, so leggja vit okkum eftir at tryggja best execution fyri hinar partarnar av tínum ordra. Um tú eingi boð gevur, so meta vit um,

hvussu ordrin skal fremjast í samsvari við hendan politikk.

Um vit hava illgruna um, at ordrin kann vera knýttur til innanvitan ella marknaðarmanipulatió, verður ordrin ikki framdur.

5. Ordrafremjan

Tá vit fremja tín ordra, velja vit tann hátt at fremja ordran, sum vit meta fer at geva tær tað besta úrslitið.

Vit fremja ordrar bæði á og uttan fyri handilstøðini. Tá vit fremja ordrar uttan fyri handilstøðini, kunnu vit handla sum mótpartur við at handla fyri egna rokning. Her handlar tú við fíggarliga tólinum beinleiðis við okkum.

Verður biðið um tað, kunnu vit veita meira upplýsingar um avleiðingarnar av at handla uttan um eitt handilsstað.

Vit kunnu fremja ordrar við at samantvinna handilsáhugamálini hjá fleiri kundum (keyps- og søluordrar). Hetta kunnu vit gera uttan fyri handilsstaðið ella við at fremja handilin eftir teimum reglum, sum galda á marknaðinum.

Vit avgreiða ordrar skjótt, reiðiligt og effektivt og eftir teirri raðfylgju, sum vit fáa ordarnar.

6. Handilsstøð

Handilsstøð eru reglaraðir marknaðir, fleirsíðaði handilsstøð (MHF), skipað handilsstøð (OHF), skipað internalisatorar, prísásetarar og likviditetsásetarar.

Um vit velja, at fremja tín ordra ígjøgnum eitt handilsstað, so velja vit handilsstaðið, sum eftir okkara meting, gevur tær besta møguleika fyri best execution.

Vælvirkandi ásetan av fíggarligu tólunum er týdningarmiklasti parturin av vali av handilsstaði fyri øll sløg, t.d. spennid millum boð og útboð (bid-ask spread) umframt atgongd til prísupplýsingar.

Í hesi meting taka vit m.a. atlit tikin til likviditetin á marknaðinum og útreiðslurnar av at fremja ordrar á viðkomandi handilsstøðum.

Fyri at tryggja, at samlaði kostnaðurin hjá okkara kundum ikki ávirkast neiliga av okkara vali av handilsstaði, verður somuleiðis tikið atlit til møguligar uttanhýsis útreiðslur, tá valið stendur ímillum tey ymisku handilsstøðini. Hetta kann eitt nú vera útreiðslur til clearing.

Valið av handilsstaði snýr seg í roynd og veru um at fáa best møguliga úrslit fyri hvørt slagi av fíggarligum tóli. Í valinum eru tey handilsstøð á marknaðinum, sum eru fyri tey einstaku fíggarligu tólini.

Vit kunnu eisini velja at fremja ein kundaordra uttan fyri eitt handilsstað. Hetta er nettupp støðan, tá ordrin verður framdur í bankans egnu

goymslum, og tá er bankin mótpartur, ella beinleiðis við aðrar kundar sum mótpartar. Hendan mannagongd er treytað av, at tú ikki hevur givið nøkur boð ella serliga treytir í sambandi við orðrafremjingina.

6.1 Yvirlit yvir handilsstøð

Føroya Banki metur regluliga um tey valdu handilsstøðini fyri at tryggja, at orðrar verða framdir, har sum bestu móguleikar eru fyri best execution. Á heimasíðu bankans sært tú eitt yvirlit yvir tey týðningarmiklastu handilsstøðini, sum vit nýta. Har sært tú eisini, hvørji handilsstøð vit brúka fyri hvønn bólk av fíggarligum tólum.

Føroya Banki kann í serligum førum velja at brúka handilsstøð, sum ikki eru á yvirlitinum – tá vit velja nýggj handilsstøð.

Eina ferð um árið almannakunngerá vit harumframt eitt yvirlit yvir fimm tey mest brúktu handilsstøðini (mált í mongd). Fyrsti ferð eftir árslok 2018.

7. Samstarvsfelagar

Í hesum føri eru samstarvsfelagar aðrir virðis-brævahandlarar, íløgufeløg og peningastovnar. Føroya Banki samstarvar við aðrar samstarvsfelagar í sambandi við orðrafremjing, um hetta verður mettt at vera neyðugt ella um vit ikki sjálvi hava beinleiðis atgongd til ávísa marknaðin.

Vit meta um hvønn einstaka samstarvsfelaga. Um vit velja at samstarva við ein samstarvsfelaga, velja vit ein samstarvsfelaga, sum vit meta er førur fyri at geva bestu móguleikar fyri tryggja best execution.

Ein listi yvir týðningarmiklastu samstarvsfelagum hjá Føroya Banka sæst á heimasíðu bankans.

8. Samanleggja orðrar

Vit kunnu leggja orðrar hjá einum kunda saman við aðrar kundaordrar ella eitt annað handilstiltak fyri bankans egnu rokning, so hesi verða framd samstundis. Samanlegging av orðrum verður einans framt, tá sannlíkindi eru fyri, at hetta ikki er ein vansi fyri kundar, sum hava orðrar í samanleggingini. Tað er tó gjørligt, at ein samanlegging av orðrum kann verða ein vansi, tá hugsað verður um ein ávísan kundaordra.

Samanlagdir orðrar, sum eru framdir, verða býttir á miðalprís. Tá ein samanlagdur ordri einans partvís er framdur, verður býtið gjørt í lutfalli við støddina á orðranum. Tá ein kundaordri er lagdur saman við eitt handilstiltak hjá bankanum fyri bankans rokning, og samlagdi orðrin einans partvíst er framdur, fær kundin fyrimunin í býtinum.

9. Viðurskifti sum bankin ikki hevur fult tamarhald á

Við skipanarórgvi, óreglusemi, samanbroti ella heilt serligum marknaðarviðurskiftum uttan fyri bankans rímliga tamarhaldi, kann bankin fremja orðrar á øðrum handilsstøðum enn teimum, sum eru víst á yvirlitinum á bankans heimasíðu.

Undir hesum heilt serligu umstøðunum, kann bankin eisini velja at fremja ella víðarigeva orðrar út frá øðrum atlitum enn teimum, sum eru nevnd í hesum orðrafremjingarpolitikki. Í hesum førum vil bankin fremja kundaordran á ein øðrvísi hátt, sum er til frama fyri áhugamálum kundans og gevur best treytir fyri kundan undir teimum umstøðum, sum eru galdandi.

10. Broytingar í politikkinum

Føroya Banki eftirmetir henda orðrafremjingarpolitikkinn minst eina ferð um árið umframt leiðreglurnar fyri best execution. Politikkurin verður altíð eftirmettur, tá munandi broytingar eru frammi.

Vit fráboða teimum kundum, sum vit hava eitt virkið samband við, tá munandi broytingar eru í leiðreglunum fyri handilstiltøk ella hesum orðrafremjingarpolitikki.

Ein munandi broyting er ein týðandi hending, sum kann ávirka fyrirteytirnar undir best execution, her ímillum kostnaðir, prísar, skjótleiki, sannlíkindi fyri orðrafremjing og avgreiðslu, stødd á orðranum og slag, og eitthvørt annað, sum er viðkomandi fyri handilstiltakinum.

Um handilsstað ella samstarvsfelagar verða lagdir aftrat ella strikaðir, verður hetta vanliga ikki sæð sum ein munandi broyting.

Broytingar, sum ikki eru týðandi, verða kunn-gjörðar á heimasíðu bankans www.bankin.fo